

## نقش کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان احمدرضا کیانی<sup>۱</sup> و غفار کریمیان پور<sup>۲</sup>

### چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی انجام گرفت. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری پژوهش را کلیه‌ی دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه‌ی اول شهر اردبیل در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۶ تشکیل می‌دادند که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۲۳۰ دانش‌آموز به عنوان نمونه انتخاب شدند که در نهایت پرسشنامه‌ی ۲۲۳ دانش‌آموز قابل تحلیل بود. از پرسشنامه‌ی کیفیت زندگی در مدرسه، پرسشنامه‌ی خودتنظیمی تحصیلی و پرسشنامه سرزندگی تحصیلی برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین کیفیت زندگی در مدرسه (و مؤلفه‌های آن) و خودتنظیمی تحصیلی (و مؤلفه‌های آن) با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون آشکار کرد که تقریباً ۵۷ درصد از کل واریانس سرزندگی تحصیلی براساس کیفیت زندگی در مدرسه و خود-تنظیمی تحصیلی قابل پیش‌بینی است که متغیر کیفیت زندگی در مدرسه سهم بیشتری داشت. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی از متغیرهای مرتبط با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان است.

**واژه‌های کلیدی:** کیفیت زندگی در مدرسه، خودتنظیمی تحصیلی، سرزندگی تحصیلی

۱. نویسنده‌ی رابط: استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی. (ahmadreza\_kiani@yahoo.com)

۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه محقق اردبیلی.

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۰۳/۱۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۱۰/۱۱

## مقدمه

انسان در گستره‌ی زندگی، مسیر پرفراز و نشیبی را طی می‌کند که سرشار از چالش‌ها و فرصت‌هاست و در برخورد با چالش‌ها از توانمندی‌هایش بهره می‌گیرد تا با موقعیت‌های مختلف و چالش‌ها و تهدیدهای ناشی از آن سازگار شود (فرامرزی، حاجی یخچالی، شهنی بیلاق، ۱۳۹۵). بخش قابل توجهی از چالش‌های زندگی مربوط به چالش‌های تحصیلی در دوران تحصیل (نمرات ضعیف، استرس، تهدید اعتماد به نفس، کاهش انگیزش، و...) است. از این رو سازگاری و انطباق دانش‌آموزان با این فشارها و چالش‌ها در افزایش عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان اهمیت ویژه‌ای دارد (پورعبدل صبحی قراملکی، عباسی، ۱۳۹۴).

یکی از جنبه‌های سازگاری دانش‌آموزان با فشارها و چالش‌های تحصیلی همواره مورد توجه روان‌شناسان تربیتی قرار گرفته است، سرزندگی تحصیلی<sup>۱</sup> است (دویجن، روزنتال، اسکات، اسمالنبروک، داهمن<sup>۲</sup>، ۲۰۱۱). سرزندگی تحصیلی به پاسخ مثبت و انطباقی با انواع چالش‌ها و موانعی که در عرصه مداوم و جاری تحصیلی تجربه می‌شوند اشاره دارد (پوتواین، کانر، سیمز، اشبورن<sup>۳</sup>، ۲۰۱۱؛ سلیمانی، غفاری و باعزت، ۱۳۹۷). با توجه به اینکه دانش‌آموزان بیشتر اوقات روزانه‌ی خود را در محیط‌های تحصیلی سپری می‌کنند، لازم است تا پیشایندها و عوامل تأثیرگذار بر روی ظرفیت دانش‌آموزان در برخورد با چالش‌های تحصیلی که موجب سرزندگی تحصیلی است شناسایی شوند. پیشایندهای سرزندگی تحصیلی در سه سطح مختلف روانی، عوامل مربوط به مدرسه و مشارکت در فرآیند تحصیل و عوامل مربوط به خانواده و همسالان مورد توجه قرار گرفته است (مارتین و مارش<sup>۴</sup>، ۲۰۰۸) از جمله متغیرهای که در سطح مدرسه می‌تواند بر سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر داشته باشد ادراکات و تجارب شخصی افراد از زندگی در محیط مدرسه یا همان

1. academic vitality
2. Duijn, Rosenstiel, Schats, Smullenbroek, Dahmen
3. Putwain, Connors, Symes, Douglas-Osborn
4. Martin & Marsh

کیفیت زندگی در مدرسه<sup>۱</sup> است (فین و روک<sup>۲</sup>، ۱۹۹۷). کیفیت زندگی در مدرسه متغیری است که در دهه اخیر به دلیل اهمیتی که در زندگی دانش‌آموزان داشته است مورد توجه قرار گرفته است (بولند، ۱۹۹۵؛ ترجمه عباسی، ۱۳۸۵). مفهوم کیفیت زندگی همواره موضوعی چالش برانگیز بوده و شامل ارزیابی و ادراک افراد از وضعیت زندگیشان بر اساس بافت فرهنگی و نظام ارزشی حاکم و ارتباط این عوامل با انتظارات، اهداف، معیارها و علایق شخصی است (کارشکی، مومنی، قریشی، ۱۳۹۳؛ نریمانی، یوسفی و کاظمی، ۱۳۹۳). کیفیت زندگی در مدرسه به عنوان یکی از ابعاد کیفیت زندگی به عنوان بهزیستی و رضایت کلی دانش‌آموزان از جنبه تجارب مثبت و منفی که ریشه در فعالیت‌های درون مدرسه‌ای تعریف شده است (کارشکی و همکاران، ۱۳۹۳). این تجارب مثبت و منفی و ادراک شکل گرفته حاصل از این تجربیات بیانگر سطح رضایت دانش‌آموزان از زندگی روزانه خود در مدرسه است (بورک و آینلی بورک<sup>۳</sup>، ۱۹۹۲). بررسی‌ها نشان می‌دهد که همبستگی معناداری بین کیفیت زندگی ادارک شده و دانش‌آموزان در مدرسه با رضایت و نگرش‌شان نسبت به مدرسه، روابطشان با معلم و همسالان و پیشرفت وجود دارد. همچنین پژوهشگران دریافته‌اند که کیفیت زندگی دانش‌آموزان در مدرسه در ماندگاری آن‌ها در مدرسه، نگرش آن‌ها درباره مدرسه رفتن، موفقیت تحصیلی، سطوح پیشرفت تحصیلی، پذیرش مسئولیت و تعهد در قبال تکالیف مدرسه و بروز نابهنجاری در مدرسه ارتباط دارد (بورک و آینلی، ۱۹۹۲). سایر پژوهشگران نیز به رابطه کیفیت زندگی در مدرسه با احساس تعلق به مدرسه، مشارکت بیشتر در تکالیف و امور مدرسه، انگیزه بالای فراگیری مطالب درسی، نگرش مثبت نسبت به مدرسه و رابطه صمیمی‌تر و بهتر دانش‌آموزان با معلم و سایر همسالان و سلامت جسمی و روانی بهینه اشاره کرده‌اند (فین و روک، ۱۹۹۸).

یکی دیگر از عواملی که در سطح فرد و دانش‌آموز می‌تواند بر میزان سرزندگی تحصیلی

1. quality of life at school
2. Finn & Rock
3. Bourke & Ainley

دانش‌آموزان تأثیر داشته باشد خودتنظیمی تحصیلی<sup>۱</sup> است. خودتنظیمی تحصیلی از جمله مفاهیم مطرح در نظام آموزشی معاصر است که به عنوان یکی از محورهای اساسی تعلیم و تربیت (سواری و عرب‌زاده، ۱۳۹۲) مورد توجه سیاست‌گذاران، معلمان، مربیان و والدین قرار گرفته و صاحب نظرانی همچون بوکارت، پینتریش و زایندر<sup>۲</sup> (۲۰۰۲) و شانک و زیمرمن<sup>۳</sup> (۱۹۹۷) آن را در زمینه یادگیری مورد استفاده قرار داده‌اند. زیمرمن (۲۰۰۶) معتقد است که خودتنظیمی به معنی فرآیند فعال نگه داشتن افکار، رفتارها و هیجان‌ها برای دستیابی به اهداف است. از نظر وی افراد خودتنظیم یافته کسانی هستند که اهدافی را برای خود انتخاب؛ راهبردهای مناسب یادگیری را گزینش، انگیزش خود را حفظ کرده و عملکرد خود را نظارت و ارزیابی می‌کنند. شانک و زیمرمن (۱۹۹۷) معتقدند که فرآیندهای خودتنظیمی تحصیلی شامل فعالیت‌هایی همچون برنامه‌ریزی و تنظیم وقت، حضور و تمرکز حواس، سازماندهی، مرور و رمزگذاری اطلاعات به صورت راهبردی، ساختن یک محیط کاری مولد و استفاده از منابع اجتماعی مؤثر است. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که دانشجویانی که در فرآیند یادگیری خود از خودتنظیمی استفاده می‌کنند تمرکز بیشتری بر روی عملکرد خود دارند و در انجام تکالیف احساس شایستگی و توانایی دارند. آن‌ها سطح انگیزشی بالایی داشته رفتارهای خودکنترلی آن‌ها در امر آموزش افزایش می‌یابد (شیرازی تهرانی، غضنفری و جاودانی، ۱۳۹۴؛ نریمانی، خشنودنیای چماچائی، زاهد و ابوالقاسمی، ۱۳۹۵). یافته‌های پژوهش زیمرمن (۲۰۰۶) نشان می‌دهد که یادگیری خودتنظیمی پیش‌بینی کننده عملکرد تحصیلی است و یادگیرندگان برای دستیابی به موفقیت تحصیلی باید یاد بگیرند که چگونه عملکرد خود را تنظیم و اهداف خود را به رغم مشکل بودن تکالیف درسی حفظ کنند. تحقیق نینگ و داویننگ<sup>۴</sup> (۲۰۱۰) که انگیزش درونی، خودباوری، خودرضایتی، استفاده از راهبردهای شناختی و فراشناختی، اعتماد به توانایی‌های خود، استفاده از منابع بیشتر و برخورداری از کارایی بهتر از جمله ویژگیهای

1. academic self regulation
2. Boekaert, Pintrich & Zeidner
3. Schunk & Zimmernan
4. Ning & Downing

دانش‌آموزان موفق و خودتنظیم یافته است. خودتنظیمی سازوکاری است عمیق و درونی که بر پایه رفتارهای آگاهانه، عمدی و متفکرانه فرد شکل می‌گیرد (بادروا، لیونگ<sup>۱</sup>، ۲۰۰۵) و بر اساس آن، توانایی فرد در یک زمینه یادگیری به زمینه دیگر و یا از موقعیت‌های یادگیری به زمینه کار و اوقات فراغت منتقل شوند (یاسمی نژاد، طاهری و گل محمدیان، ۱۳۸۸).

در رابطه با متغیرهای پژوهش، تحقیقاتی انجام شده است. خوشاب (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی بر سرزندگی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه دوم متوسطه دوم شهر کرمان به این نتیجه رسید که آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی بر سرزندگی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر مثبت دارد. فارر، اسکینر و پیتزر<sup>۲</sup> (۲۰۰۹) در تحقیق خود با عنوان تأثیر روابط معلم و دانش‌آموز بر خودتنظیمی تحصیلی و تاب‌آوری دانش‌آموزان به این نتیجه رسیدند که روابط مثبت بین معلم و دانش‌آموز بر خودتنظیمی تحصیلی و تاب‌آوری دانش‌آموزان تأثیر مثبت دارد. عریضی، عابدی و تاجی (۱۳۸۶) در پژوهشی با عنوان رابطه رفتارهای معلم با سرزندگی و انگیزش درونی دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهر اصفهان به این نتیجه رسیدند که بین رفتارهای معلم با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. عبدی، هاشمی و ابوالمعالی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و خودتنظیمی تحصیلی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم به این نتیجه رسیدند که بین خودتنظیمی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بخشایی، حجازی، درتاج و فرزاد (۲۰۱۶) در پژوهش خود با عنوان مدل‌سازی ادراک از جو مدرسه و توسعه مثبت دانش‌آموزان با سرزندگی تحصیلی به این نتیجه رسیدند جو مدرسه و توسعه مثبت بر سرزندگی تحصیلی تأثیر مثبت دارد و توسعه مثبت نقش میانجی بین ادراک از جو مدرسه با سرزندگی تحصیلی ایفا می‌کند.

1. Bodrova & Leong
2. Furrer, Skinner & Pitzer

بنابراین، با توجه به مطالب پیش گفته و با در نظر گرفتن اهمیت سرزندگی تحصیلی و پیامدهای مثبت آن برای دانش‌آموزان، از طرف دیگر حساسیت دوره متوسطه‌ی اول و اهمیت آن در آینده تحصیلی دانش‌آموزان؛ این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره‌ی اول متوسطه شهر اردبیل انجام گرفت.

## روش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع همبستگی است که از زمره‌ی پژوهش‌های کمی محسوب می‌شود.

**جامعه‌آماري، نمونه و روش نمونه‌گیری:** جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر را کلیه‌ی دانش‌آموزان دختر و پسر دوره‌ی متوسطه‌ی اول شهر اردبیل تشکیل می‌دادند که در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل بودند. برای انتخاب نمونه از میان جامعه‌ی آماری، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای، نمونه‌ای به حجم ۲۳۵ نفر انتخاب شد که در نهایت ۲۲۸ پرسشنامه قابل تحلیل بود. فرآیند انتخاب نمونه بدین صورت بود که ابتدا از بین دو ناحیه‌ی آموزش و پرورش شهر اردبیل یک ناحیه (ناحیه‌ی یک) انتخاب شد، سپس از بین مدارس دخترانه و پسرانه‌ی این ناحیه، دو مدرسه‌ی دخترانه و دو مدرسه‌ی پسرانه انتخاب شد و در نهایت از هر مدرسه ۲ کلاس (۸ کلاس) به عنوان نمونه انتخاب گردیدند که تعداد کل دانش‌آموزان این کلاس‌ها ۲۳۵ نفر بود. پس از توضیحات لازمه برای دانش‌آموزان رضایت آن‌ها برای پاسخ‌گویی به پرسشنامه جلب و دانش‌آموزانی که تمایل به پاسخ‌دهی به پرسشنامه نداشتند و همچنین پرسشنامه‌هایی که ناقص پر شده بودند از تحلیل خارج شدند.

برای گردآوری داده‌های پژوهش از پرسشنامه‌های ذیل استفاده گردید.

**پرسشنامه‌ی سرزندگی تحصیلی:** این پرسشنامه براساس مقیاس انگلیسی سرزندگی تحصیلی مارتین و مارش (۲۰۰۸) توسط دهقانی‌زاده و حسین‌چاری (۱۳۹۱) طراحی شد. این پرسشنامه دارای

۹ گویه بوده و نمره‌گذاری آن بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ی لیکرت (کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، بی‌نظر (۳)، موافقم (۴) و کاملاً موافقم (۵)) است. کمترین نمره ۹ و بیشترین نمره ۴۵ است. روایی محتوایی پرسشنامه مورد تأیید اساتید صاحب‌نظر قرار گرفته و پایایی آن ۰/۸۰ گزارش شده است (دهقانی‌زاده و حسین‌چاری، ۱۳۹۱). پایایی پرسشنامه در این پژوهش با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمده است.

**پرسشنامه کیفیت زندگی در مدرسه بورک و اینلی (۱۹۹۹):** این پرسشنامه شامل ۳۹ سؤال و در ۷ بعد (رضایت عمومی، عواطف منفی، رابطه با معلم، فرصت، پیشرفت، ماجراجویی، انسجام اجتماعی) است. پاسخدهی به پرسشنامه مقیاس لیکرتی ۵ گزینه‌ای (کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، بی‌نظر (۳)، موافقم (۴) و کاملاً موافقم (۵)) طراحی شده است. روایی محتوایی آن مورد تأیید اساتید صاحب‌نظر قرار گرفته و پایایی آن در پژوهش سلطانی شال و همکاران (۱۳۹۰) روایی ۰/۸۵ گزارش شده است.

**پرسشنامه خودتنظیمی تحصیلی (سواری و کریم‌زاده، ۱۳۹۲):** این پرسشنامه دارای ۳۰ سؤال و ۶ بعد (راهبرد حافظه، هدف‌گزینی، خودارزیابی، کمک‌خواهی، مسئولیت‌پذیری و سازماندهی) است. پاسخدهی به پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرتی ۵ گزینه‌ای (کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، بی‌نظر (۳)، موافقم (۴) و کاملاً موافقم (۵)) طراحی شده است. روایی محتوایی آن مورد تأیید اساتید صاحب‌نظر قرار گرفته و پایایی آن در پژوهش سواری و عرب‌زاده (۱۳۹۲) ۰/۸۷ گزارش شده است.

## نتایج

در این پژوهش تعداد ۱۲۵ دانش‌آموز دختر و ۱۰۳ دانش‌آموز پسر با میانگین سنی ۱۴/۹۵ و انحراف معیار ۱/۲۴ شرکت داشتند. میانگین و انحراف معیار متغیر کیفیت زندگی در مدرسه به ترتیب برابر با ۱۱۶/۳۱ و ۲۵/۷۰، میانگین و انحراف معیار متغیر خودتنظیمی تحصیلی به ترتیب برابر

نقش کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

با ۹۳/۹۵ و ۱۹/۰۵ و میانگین و انحراف معیار متغیر سرزندگی تحصیلی به ترتیب برابر با ۲۷/۶۵ و ۵/۹۷ بود.

جدول ۱. ضرایب همبستگی بین کیفیت زندگی در مدرسه و مؤلفه‌های آن با سرزندگی تحصیلی

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱. کیفیت زندگی	۱								
در مدرسه									
۲. رضایت عمومی	۰/۹۱**	۱							
۳. عواطف	۰/۷۶**	۰/۳۳**	۱						
۴. رابطه با معلم	۰/۸۵**	۰/۳۶**	۰/۳۴**	۱					
۵. فرصت	۰/۸۳**	۰/۲۸**	۰/۳۹**		۱				
۶. پیشرفت	۰/۸۰**	۰/۴۵**	۰/۴۱**	۰/۳۴**	۰/۲۳**	۱			
۷. ماجراجویی	۰/۷۴**	۰/۴۳**	۰/۳۷**	۰/۳۴**	۰/۲۹**	۰/۳۱**	۱		
۸. انسجام اجتماعی	۰/۹۱**	۰/۲۹**	۰/۴۹**	۰/۳۷**	۰/۲۷**	۰/۳۳**	۰/۲۵**	۱	
۹. سرزندگی تحصیلی	۰/۷۵**	۰/۷۴**	۰/۵۱**	۰/۷۳**	۰/۵۸**	۰/۵۵**	۰/۵۳**	۰/۶۹**	۱

\*\*p<0.01, \*p<0.05

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، بین کیفیت زندگی در مدرسه با سرزندگی تحصیلی ( $r=0/75, p<0/01$ )، بین بعد رضایت عمومی با سرزندگی تحصیلی ( $r=0/74, p<0/01$ )، بین بعد عواطف با سرزندگی تحصیلی ( $r=0/51, p<0/01$ )، بین بعد رابطه با معلم با سرزندگی تحصیلی ( $r=0/73, p<0/01$ )، بین بعد فرصت با سرزندگی تحصیلی ( $r=0/58, p<0/01$ )، بین بعد پیشرفت با سرزندگی تحصیلی ( $r=0/55, p<0/01$ )، بین بعد ماجراجویی با سرزندگی تحصیلی ( $p<0/01$ )، با سرزندگی تحصیلی و بین بعد انسجام اجتماعی با سرزندگی تحصیلی ( $r=0/69, p<0/01$ )، رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد.



جدول ۲. ضرایب همبستگی بین خودتنظیمی تحصیلی و مؤلفه‌های آن با سرزندگی تحصیلی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱. خودتنظیمی تحصیلی								
۲. راهبرد حافظه	۰/۷۵**							
۳. هدف‌گزینی	۰/۸۶**	۰/۳۱**						
۴. خودارزیابی	۰/۹۱**	۰/۳۶**	۰/۲۳**					
۵. کمک‌خواهی	۰/۸۸**	۰/۳۵**	۰/۳۴**	۰/۴۵**				
۶. مسئولیت‌پذیری	۰/۹۰**	۰/۴۲**	۰/۲۸**	۰/۴۱**	۰/۳۴**			
۷. سازماندهی	۰/۸۳**	۰/۳۰**	۰/۳۲**	۰/۲۴**	۰/۳۴**	۰/۴۲**		
۸. سرزندگی تحصیلی	۰/۶۱**	۰/۳۲**	۰/۳۵**	۰/۵۶**	۰/۵۵**	۰/۵۹**	۰/۵۱**	

\*\*p<0.01, \*p<0.05

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، بین خودتنظیمی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی (۲=۰/۶۱، p<۰/۰۱)، بین بعد راهبرد حافظه با سرزندگی تحصیلی (۲=۰/۳۲، p<۰/۰۱)، بین بعد هدف‌گزینی با سرزندگی تحصیلی (۲=۰/۳۵، p<۰/۰۱)، بین بعد خودارزیابی با سرزندگی تحصیلی (۲=۰/۵۶، p<۰/۰۱)، بین بعد کمک‌خواهی با سرزندگی تحصیلی (۲=۰/۵۵، p<۰/۰۱)، بین بعد مسئولیت‌پذیری با سرزندگی تحصیلی (۲=۰/۵۹، p<۰/۰۱) و بین بعد سازماندهی با سرزندگی تحصیلی (۲=۰/۵۱، p<۰/۰۱) رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد.

نقش کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی براساس کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی

مدل	R	R2	R تعدیل شده	F	Sig
۱	۰/۷۵	۰/۵۷	۰/۵۶	۴۴/۸۴	۰/۰۰۱

ضرایب بتا و آزمون معناداری t برای متغیرهای پیش‌بین

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	B	STE	$\beta$	T	Sig
مقدار ثابت		۶/۸۳	۲/۴۴	-	۲/۷۹	۰/۰۱
سرزندگی	کیفیت زندگی در مدرسه	۰/۳۷	۰/۱۲	۰/۳۱	۳/۰۸	۰/۰۵
تحصیلی	خودتنظیمی تحصیلی	۰/۲۹	۰/۱۴	۰/۲۴	۲/۰۷	۰/۰۵

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، تقریباً ۵۷ درصد از واریانس متغیر سرزندگی تحصیلی براساس متغیرهای کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی قابل پیش‌بینی است. نسبت F نیز بیانگر این است که رگرسیون متغیر سرزندگی تحصیلی براساس متغیرهای کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی معنادار است. متغیر کیفیت زندگی در مدرسه با بتای ۰/۳۱ و متغیر خودتنظیمی تحصیلی با بتای ۰/۲۴، به طور مثبت و معناداری قدرت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان را دارند. بتاهای به دست آمده نشان می‌دهند که متغیر کیفیت زندگی در مدرسه قدرت پیش‌بینی کنندگی بیشتری دارد.

جدول ۴. نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی براساس مؤلفه‌های کیفیت زندگی در مدرسه

مدل	R	R2	R تعدیل شده	F	p
۱	۰/۷۹	۰/۶۲	۰/۵۸	۱۵/۰۰	۰/۰۰۱

ضرایب بتا و آزمون معناداری t برای متغیرهای پیش‌بین

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	B	STE	$\beta$	T	p
مقدار ثابت		۷/۲۸	۲/۱۹	-	۳/۳۱	۰/۰۱
رضایت عمومی		۰/۴۹	۰/۲۳	۰/۳۵	۲/۱۰	۰/۰۵
سرزندگی	عواطف منفی	۰/۱۱	۰/۱۳	۰/۱۴	۰/۸۴	۰/۱۵
تحصیلی	رابطه با معلم	۰/۵۴	۰/۲۱	۰/۳۶	۲/۵۰	۰/۰۵
	فرصت	۰/۳۳	۰/۱۴	۰/۲۸	۲/۳۵	۰/۰۵
	پیشرفت	۰/۲۹	۰/۱۱	۰/۲۰	۲/۶۳	۰/۰۵
	ماجرای جویی	۰/۲۱	۰/۰۸	۰/۱۰	۲/۶۲	۰/۰۵
	انسجام اجتماعی	۰/۱۵	۰/۱۱	۰/۱۳	۱/۳۵	۰/۱۸

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، تقریباً ۶۲ درصد از واریانس متغیر سرزندگی تحصیلی براساس مؤلفه‌های متغیر کیفیت زندگی در مدرسه قابل پیش‌بینی است. نسبت F نیز بیانگر این است که رگرسیون متغیر سرزندگی تحصیلی براساس مؤلفه‌های متغیر کیفیت زندگی در مدرسه معنادار است. مؤلفه‌ی رضایت عمومی با بتای ۰/۳۵، مؤلفه‌ی رابطه با معلم با بتای ۰/۳۶، مؤلفه‌ی فرصت با بتای ۰/۲۸، مؤلفه‌ی پیشرفت با بتای ۰/۲۰، مؤلفه‌ی ماجرای جویی با بتای ۰/۱۰ به طور مثبت و معناداری قدرت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان را دارند. بتاهای به دست آمده نشان می‌دهند که مؤلفه‌ی رابطه با معلم قدرت پیش‌بینی کنندگی بیشتری دارد.

نقش کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

جدول ۵. نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی براساس مؤلفه‌های خودتنظیمی

تحصیلی						
مدل	R	R <sup>2</sup>	R تعدیل شده	F	Sig	
۱	۰/۶۵	۰/۴۲	۰/۳۷	۷/۷۸	۰/۰۰۱	
ضرایب بتا و آزمون معناداری t برای متغیرهای پیش‌بین						
متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	B	STE	$\beta$	T	Sig
مقدار ثابت		۹/۳۱	۳/۸۹	-	۲/۳۹	۰/۰۱
راهبرد حافظه		۰/۳۹	۰/۱۹	۰/۲۲	۲/۰۵	۰/۰۵
سرزندگی	هدف‌گزینی	۰/۲۱	۰/۰۹	۰/۱۶	۲/۳۳	۰/۰۵
تحصیلی	خودارزیابی	۰/۶۸	۰/۲۵	۰/۴۸	۲/۷۲	۰/۰۵
	کمک‌خواهی	۰/۲۹	۰/۲۳	۰/۱۷	۱/۲۶	۰/۱۴
	مسئولیت‌پذیری	۰/۱۶	۰/۰۷	۰/۱۱	۲/۲۸	۰/۰۵
	سازماندهی	۰/۲۹	۰/۱۱	۰/۲۱	۲/۶۳	۰/۰۵

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، تقریباً ۴۲ درصد از واریانس متغیر سرزندگی تحصیلی براساس مؤلفه‌های متغیر خودتنظیمی تحصیلی قابل پیش‌بینی است. نسبت F نیز بیانگر این است که رگرسیون متغیر سرزندگی تحصیلی براساس مؤلفه‌های متغیر خودتنظیمی تحصیلی معنادار است. مؤلفه‌ی راهبرد حافظه با بتای ۰/۲۲، مؤلفه‌ی هدف‌گزینی با بتای ۰/۱۶، مؤلفه‌ی خودارزیابی با بتای ۰/۴۸، مؤلفه‌ی مسئولیت‌پذیری با بتای ۰/۱۱ و مؤلفه‌ی سازماندهی با بتای ۰/۲۲ به طور مثبت و معناداری قدرت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان را دارند. بتاهای به دست آمده نشان می‌دهند که مؤلفه‌ی خودارزیابی قدرت پیش‌بینی کنندگی بیشتری دارد.

### بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه‌ی کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی و میزان پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی براساس این متغیرها انجام گرفت. نتایج

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین کیفیت زندگی در مدرسه و مؤلفه‌های آن با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد. ۶۲ درصد از واریانس سرزندگی تحصیلی براساس مؤلفه‌های کیفیت زندگی در مدرسه قابل پیش‌بینی است. این نتیجه با نتایج پژوهشهای بخشایی و همکاران (۲۰۱۶) و فارر و همکاران (۲۰۰۹) همسو است.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که کیفیت محیط کلاس و مدرسه و همچنین چگونگی ادراک افراد از آن در میزان سرزندگی دانش‌آموزان نقش تعیین‌کننده دارد. وقتی دانش‌آموزان ادراک مثبتی از محیط مدرسه خود داشته باشند، عملکرد بهتر و نگرش‌های مثبت‌تری به آموخته‌های خود و ارتباط با دیگران خواهند داشت (درمن و همکاران، ۲۰۰۶). با توجه به اینکه تعامل میان دانش‌آموزان و آموزش در محیط مدرسه و کلاس درس رخ می‌دهد، محیط در افزایش یا کاهش سطح یادگیری بسیار مؤثر است و آنچه که مطلوب یا نامطلوب بودن کیفیت مدرسه را مشخص می‌کند درک و برداشتی است که دانش‌آموز از آن محیط دارد. بالطبع اگر دانش‌آموزان احساس کنند که فرصت‌های لازم جهت پیشبرد اهداف آموزشی و غیر آموزشی خود در مدرسه را به دست می‌آورند سازگاری آن‌ها هم به لحاظ آموزشی با محتوای درسی، تکالیف، رقابت و همچنین ارتباط عاطفی و اجتماعی درست و کارآمد با دیگران به خصوص معلم بیشتر شده و سرزندگی بیشتری تجربه می‌کنند و می‌توانند در مواجهه با مشکلات و موانع تحصیلی عملکرد بهتری داشته باشند.

در واقع مدرسه به عنوان دومین خانه دانش‌آموزان محسوب می‌شود و دانش‌آموزان ساعات زیادی را در مدرسه سپری می‌کنند. کیفیت زندگی در مدرسه و مؤلفه‌های آن همچون رابطه مطلوب بین معلم، رضایت کلی از مدرسه، رابطه مناسب بین کارکنان مدرسه با دانش‌آموز، کیفیت مطلوب روابط بین دانش‌آموزان یک کلاس، تصور مثبت دانش‌آموز به یادگیری و محیط کلاس و مدرسه همگی از جمله عوامل مؤثر و مهم در کیفیت زندگی در مدرسه است. بنابراین دانش‌آموزان با کیفیت زندگی ادراک شده بالا در مدرسه به دلیل برخورداری از پشتوانه قوی که دارند، بهتر می‌توانند با موقعیت مختلف که به لحاظ عاطفی، اجتماعی و آموزشی متضاد و ناهماهنگ بوده،

سازگاری پیدا کرده و بتوانند با مشکلات و موانع تحصیلی پیش رو کنار آمده و سرزندگی تحصیلی بالایی تجربه کنند. کیفیت بالای زندگی در مدرسه باعث می‌شود که بسیاری از خصوصیات و ویژگی‌ها که منجر به افزایش توانمندی و کاهش آسیب‌پذیری می‌شود در دانش‌آموزان ارتقا پیدا کند و عملکرد دانش‌آموزان در مواجهه با مشکلات و چالش‌های تحصیلی بهبود پیدا کند. در واقع دانش‌آموزانی که به این باور و توانایی می‌رسند سرزندگی تحصیلی را تجربه می‌کنند (میلکی<sup>۱</sup> و همکاران، ۲۰۱۱).

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین خودتنظیمی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد و ۴۲ درصد از واریانس سرزندگی تحصیلی براساس مؤلفه‌های خودتنظیمی تحصیلی قابل پیش‌بینی است. نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش ابوالقاسمی، بزرگر و رستم‌اوغلی (۱۳۹۳)، خوشاب (۱۳۹۵) و عبدی و همکاران (۱۳۹۴) همسو است.

در تبیین این یافته می‌توان گفت دانش‌آموزان دارای مهارت خودتنظیمی تحصیلی با تنظیم و کاربرد مناسب افکار، احساسات اعمال و با تلاش‌های مستمر در جهت نیل به اهداف تلاش می‌کند و با پیش‌بینی شرایط ضمن مساعدسازی موقعیت با فشارها و چالش‌های پیش‌آمده سازگار می‌شوند. چنین دانش‌آموزانی با مهارت‌های آموخته‌شده‌ی مدیریتی که دارند، با انتقال مهارت‌های خویش به محیط‌های جدید قادر به کنترل و سازگاری با آن‌ها هستند. در واقع یادگیرندگان دارای مهارت خودتنظیمی تلاش می‌کنند تا از فرصت‌ها استفاده کرده و مشکلات و موانع موجود در شرایط تحصیل را بر دارند و در این راستا بر اقدامات خود نظارت می‌کنند و سرزندگی تحصیلی بیشتری تجربه می‌کنند. دانش‌آموزان با خودتنظیمی بالا در عملکرد تحصیلی پرنرژگی نمایان می‌شوند و باور دارند که می‌توانند بر مشکلات و چالش‌های تحصیلی غلبه کنند. چنین باوری به توانایی شخصی در برخورد با محرک‌های استرس‌زای محیطی با کارکردهای سازگارانه بیشتر در مدرسه و سرزندگی بیشتری همراه است. از طرف دیگر دانش‌آموزان دارای باور خودتنظیمی تحصیلی در صورت عدم

1. Milkie

موفقیت تمایل به انتخاب راه‌های دیگر داشته و برای رسیدن به موفقیت و عملکرد بهتر تلاش و اصرار می‌ورزند.

پینتریچ (۲۰۰۴) خودتنظیمی را یک فرآیند فعال و سازمان یافته می‌داند که یادگیرندگان از طریق آن اهداف یادگیری خود را تنظیم کرده و تلاش می‌کنند بر شناخت، انگیزش و رفتار خود نظارت کنند. راهبردهای یادگیری خودتنظیمی شامل مهارت‌های خودآموزی، سؤال پرسیدن از خود، خودبازبینی و تقویت خود است که به یادگیرندگان کمک می‌کند تا با استفاده از فرآیندهای شناختی، یادگیری‌شان تسهیل شود. مهارت‌هایی مانند سازماندهی و ذخیره سازی دانش و سهولت بهره برداری از آن‌ها، یادداشت برداری و استفاده از استراتژی‌ها برای مرور و ذخیره سازی اطلاعات در حافظه مانند نقشه مفهومی و رمزگردانی و آموزش راهبردهای نظم دادن به ذهن، دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا بر فرآیند یادگیری و مطالعه خود تسلط یابند و بتوانند با چالش‌ها و مشکلات موجود سازگار شده و سرزندگی بیشتری در دوران تحصیل خود تجربه کنند.

به طور کلی، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد. همچنین کیفیت زندگی در مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی به طور مثبت معناداری توانایی پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان را داشتند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که دست‌اندرکاران آموزش و پرورش راه کارهایی را جهت بهبود وضعیت مدارس جهت افزایش کیفیت زندگی در مدرسه و ادراک مثبت دانش‌آموزان از این محیط فراهم آورند. همچنین دست‌اندرکاران آموزش و پرورش با تدارک دیدن تکالیف لازم برانگیز زمینه را جهت افزایش خودنظم‌دهی تحصیلی فراهم آورند.

## منابع

ابوالقاسمی، عباس؛ برزگر، سبحان و رستم‌اوغلی، زهرا. (۱۳۹۳). اثربخشی آموزش یادگیری خودتنظیمی بر خودکارآمدی و رضایت از زندگی در دانش‌آموزان دارای اختلال ریاضی. *مجله‌ی ناتوانی‌های یادگیری*، ۴(۲)، ۶-۲۱.

- بولند، تنو؛ لچرت، جوس. (۱۹۹۵). کیفیت بخشی در آموزش و پرورش. ترجمه‌ی دکتر پروین عباسی (۱۳۸۵). انتشارات راقم
- پور عبدل، سعید؛ صبحی قراملکی، ناصر و عباسی، مسلم. (۱۳۹۳). مقایسه اهمال‌کاری تحصیلی و سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۴(۳)، ۲۲-۳۸. خوشاب، سمیه. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی بر سرزندگی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه دوم. پایان‌نامه چاپ‌نشده دانشگاه شهید باهنر کرمان. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- دهقانی‌زاده، محمدحسین و حسین‌چاری، مسعود. (۱۳۹۱). سرزندگی تحصیلی و ادراک از الگوی ارتباطی خانواده؛ نقش واسطه‌ای خودکارآمدی. *مجله‌ی مطالعات آموزش و یادگیری*، ۴(۲)، ۲۱-۴۷.
- زاهدبابلان، عادل؛ رجبی، سعید و امیدی، مسعود. (۱۳۹۱). مقایسه‌ی سازگاری اجتماعی، هیجانی، تحصیلی و یادگیری خودتنظیمی در دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۱(۲)، ۴۳-۶۲.
- ساقی، محمدحسین و رجایی، علیرضا. (۱۳۸۷). رابطه‌ی ادراک نوجوانان از عملکرد خانواده با سازگاری آن‌ها. *اندیشه و رفتار*، ۳(۱۰)، ۷۱-۸۲.
- سلطانی‌شال، رضا؛ کارشکی، حسین؛ آقا محمدیان، حمید رضا؛ عبدخدایی، محمد سعید و بافنده، حسین. (۱۳۹۰). بررسی روایی و پایایی پرسش‌نامه کیفیت زندگی در مدرسه در مدارس شهر مشهد. *مجله دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه مشهد*، ۱۹(۱)، ۳۵-۵۵.
- سلیمانی، زهرا؛ غفاری، مجید و باعزت، فرشته. (۱۳۹۷). اثربخشی واقعیت‌درمانی گروهی بر سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص. *مجله‌ی ناتوانی‌های یادگیری*، ۷(۴)، ۶۸-۸۶.
- سواری، کریم و عرب‌زاده، شیما. (۱۳۹۲). ساخت و تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه‌ی خودتنظیمی تحصیلی. *مجله روان‌شناسی مدرسه*، ۲(۲)، ۷۵-۹۲.
- شیرازی‌تهرانی، علی‌رضا؛ غضنفری، فیروزه و جادانی، مریم. (۱۳۹۴). رابطه جهت‌گیری هدف، یادگیری خودتنظیمی با عملکرد تحصیلی دانشجویان. *مجله پوشش در علوم تربیتی و مشاوره*، ۱(۱)، ۲-۹.



عبدی، هادی؛ هاشمیان، کیانوش و ابوالمعالی، خدیجه. (۱۳۹۴). پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و خودتنظیمی تحصیلی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم. *پژوهشنامه تربیتی*، ۱۰(۴۴)، ۱۱۱-۱۲۸.

عریضی، حمیدرضا؛ عابدی، احمد و تاجی، مریم. (۱۳۸۶). رابطه رفتارهای معلم با سرزندگی و انگیزش درونی دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهر اصفهان. *فصل‌نامه نوآوری‌های آموزشی*، ۲۳(۶)، ۱۳-۲۸.

فرامرزی، حمید؛ حاجی یخچالی، علیرضا و شهنی ییلاق، منیجه. (۱۳۹۵). رابطه‌ی بین سرزندگی تحصیلی، هدف‌های پیشرفت و جهت‌گیری انگیزشی با خودکارآمدی خلاق دانشجویان دانشگاه جندی‌شاپور اهواز. *فصل‌نامه توسعه آموزش جندی‌شاپور*، ۷(۲)، ۱-۸.

نریمانی، محمد؛ خشنودنیای چماچائی، بهنام؛ زاهد عادل و ابوالقاسمی، عباس. (۱۳۹۵). مقایسه‌ی باورهای انگیزشی و راهبردهای یادگیری خودتنظیمی در دانش‌آموزان پسر نارساخوان، نارسانویس، نارسا حساب و عادی. *مجله‌ی ناتوانی‌های یادگیری*، ۵(۴)، ۸۷-۱۰۷.

نریمانی، محمد؛ یوسفی، فاطمه و کاظمی، رضا. (۱۳۹۳). نقش سبک‌های دلبستگی و کیفیت زندگی در پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی نوجوانان مبتلا به ناتوانی‌های یادگیری. *مجله‌ی ناتوانی یادگیری*، ۳(۴)، ۱۲۴-۱۴۲.

کارشکی، حسین؛ مومنی مهموئی، حسین و قریشی، بهجت. (۱۳۹۱). رابطه انگیزش تحصیلی و کیفیت زندگی دانش‌آموزان مشمول ارزشیابی توصیفی با ارزشیابی سنتی. *فصل‌نامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی*، ۱۱(۱۳)، ۵۱-۶۸.

یاسمی نژاد، پریسا؛ طاهری، مرضیه و گل محمدیان، محسن. (۱۳۸۸). رابطه خودتنظیمی با انگیزش پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه شهر تهران. *پژوهش‌های آموزش و یادگیری*، ۳(۲)، ۱-۱۴.

Abdi, H., Hashmian, K., & Abolmaali, K. H. (2015). The prediction of educational bounancy based on personality traits and self-regulation in secondary school students. *Educational Research*. 10(44). 111-128. (presian)

Abolghasemi, A., Barzegar, S., & Rostamoghli, Z. (2015). The effectiveness of self-regulation learning training on academic motivation and self-efficacy of students with mathematics disorder. *Journal of Learning Disabilities*, 4(2),6-21. (Persian)

- Arizi, H., Abedi, H., & Taji, M. (2007). The relationship between teachers' behaviors and the bounancy and inner motivation of high school students in Isfahan. *Journal of Educational Innovations*, 23(6), 13-28. (presian)
- Bakhshee, F., Hejazi, E., Dortaj, F., & Valiollah F. (2016). The modeling of school climate perception and positive youth development with academic buoyancy. *Journal of Current Research in Science*, 3(1), 94-100. (presian)
- Bodrova, E., & Leong, D. (2005). Promoting student self regulation learninf. *Educational Digees*, 71(2), 54-57.
- Boekaert, P. R., & Pintrich, M. Z. (2002). Handbook of self regulation. 13-39. San diego: Academic Press.
- Boolend, T., & Lachter, J. (1995). Quality education in education. Translated by ababsy, Parvin. (2006). Raghem publication. (Persian)
- Bourke, S., & Ainley, J. (1992). Quality of school life and intentions for futher education: the case of a rural high school. Paper presented at annual conference of AARE. Adelaide
- Butler, D. L., & Winne, P. H. (1995). Feedback and self-regulated learning: A theoretical synthesis. *Review of Educational Research*, 65, 245-282.
- Dehghanizade, M., & Hoseinchary, M. (2012). Academic vitality and perception of family communication model; Self-efficacy mediator role. *Journal of Education and Learning Studies*, 4(2), 21-47. (Persian)
- Duijn, M., Rosenstiel, I. V., Schats, W., Smallenbroek, C. , & Dahmen, R. (2011). Vitality and health: A lifestyle programme for employees. *European Journal of Integrative Medicine*, 3, 97-100.
- Faramarzi, H., Haji yakhchali, A., & Shaheni yelagh, M. (2016). The relationship between academic bounancy, goals of development and motivational orientation with the creative self-efficacy of students in Ahvaz Jundishapur University. *Jundishapur Training Development Quarterly*, 7(2). 1-8. (presian)
- Finn, J.D., & Rock, D.A. (1997) Academic success among students at risk for school failure. *Journal of Applied Psychology*, 82, 221-234.
- Furrer, C.J., skinner, E. A., & Pitzer, J. R. (2009). The influence of teacher and peer relationships on students' classroom engagement and everyday motivational resilience. 113(1), 101-123.
- Kareshki, H., Momeni, H., & Ghorieshi, B, (2012). Relationship between academic motivation and quality of life of students with descriptive evaluation with traditional evaluation. *Journal of Planning Curriculum*, 11(13), 51-68. (presian)
- Khoshab, S. (2016). The effectiveness of teaching self-regulatory learning strategies on academic lifeliness and academic achievement of secondary students. Unpublished Thesis of Shahid Bahonar University of Kerman. Faculty of Education and Psychology. (Persian)
- Martin, A.J., & Marsh, H.W. (2008) Workplace and academic buoyancy: psychometric assessment and construct validity amongst school personnel and students. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 26, 168-184.
- Narimani, M., Khoshnoodni Chomachaei, B., Zahed, A., & Abolghasemi, A. (2016). A compare motivational beliefs and self- regulation learning strategies in boy students with

- dyslexia, dysgraphia, dyscalculia and normal. *Journal of Learning Disabilities*, 5(4), 87-107. (Persian)
- Narimani, M., Yosefi, F., & Kazemi, R. (2014). The role of attachment styles and quality of life in predicting psychological well-being in adolescents with learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 3(4), 124-142. (Persian)
- Ning, K. H., & Downing, K. (2010). The reciprocal relationship between motivation and self-regulation: A longitudinal study on academic performance. *Learning and Individual Differences*, 20(6), 682-686
- Pintrich, P. (1995). Understanding self-regulated. *New Directions for Teaching and Learning*, 63, 3-12.
- Pintrich, P.R., & Degroot, E.V.(1990). Motivational and self regulated learning component of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 33-40.
- Pourabdol, S., Sobhi, N., & Abasi, M. (20014). Comparison of educational negligence and academic buoyancy in students with and without specific learning disorder. *Journal of Learning Disabilities*, 4(3), 22-38. (Persian)
- Putwain, D.V., Connors, L., Symes, W., & Douglas-Osborn, E. (2011). Is academic buoyancy anything more than adaptive coping? *Anxiety Stress & Coping*, 25(3), 349-358.
- Saghi, M., & Rajei, A. (2008). Relationship between adolescent's perception of family function and their adaptation. *Andishe va Raftar*, 3(10), 71-82. (Persian)
- Savary, K., & Arabzade, S.H. (2013). Making and determining the psychometric properties of self-regulatory questionnaire. *Journal of Psychology School*, 2(2), 75-92. (Persian)
- Schunk, D. h. Zimmerman, B.J. (1997). Social origins of self regulatory competence. *Educational Psychologist*, 32, 195-208.
- Shirazi, A., Ghazanfari, F., & Jadani, M. (2015). The relation of goal orientation, self-control learning with student's academic performance. *Journal of Educational Sciences and Consultation*, 1(1), 2-9. (Persian)
- Soleimani, Z., Ghaffari, M., & Baezzat, F. (2018). The effectiveness of reality group therapy on academic vitality in students with Sspecific learning disorder. *Journal of Learning Disabilities*, 7(4), 68-86. (Persian)
- Soltani shal, R., Kareshki, H., Aghmohamadian, H., Abdkhodaei, M., & Bafande, H. (2011). The validity and reliability of quality of life questionnaire in school in Mashhad schools. *Journal of Mashhad University of Medical Sciences*, 19(1), 35-55. (Persian)
- Yasemi Nejad, P., Taheri, M., & Golmohamadian, M. (2009). Self-control relationship with the motivation of progress and academic achievement in high school girl students in Tehran. *Educational and Learning Research*. 3(2). 1-14. (Persian)
- Zahed babalan, A., Rajabi, S., & Omid, M. (2012). Comparison of social, emotional, educational Compatibility and self-management learning in students with and without learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 1(2), 43-62. (Persian)
- Zimmerman, B. (1990). Self regulated learning and academic achievement. An Overview Educational
- Zimmerman, B. (2006). Attaining self regulation. A social cognitive perspective. In M.

## The Role of Quality of Life in School and Self-Regulation in Predicting Students' Academic Vivacity

A. Kiani<sup>1</sup> & Gh. Karimianpour<sup>2</sup>

### Abstract

The purpose of this study was to examine the role of quality of school life and academic self-regulation in predicting students' academic vivacity. This is a correlational study. The population of this study included all Ardebil high school students during 2016-2017 academic year, among whom 230 students were selected by cluster random sampling. For data collection, quality of school life questionnaire, academic self-regulation questionnaire, and academic vivacity questionnaire were used. The data were analyzed by using Pearson's correlation and regression analysis. The results showed that there exists a significant positive relationship between the quality of school life and its components and academic self-regulation and its components with academic vivacity. Also, regression analysis revealed that 57% of the total variance of academic vivacity can be explained by the quality of school life and academic self-regulation. Therefore, it can be concluded that the quality of school life and academic self-regulation must be taken into account as one of the important factors leading to academic success.

**Keywords:** Quality of school life, Academic self-regulation, Academic vivacity

---

1 . Corresponding author: Assisstant Professor , Department of Educational Sciences, University of Mohaghegh Ardabili (ahmadreza\_kiani@yahoo.com)

2 . Ph.D. Student, Educational Management, University of Mohaghegh Ardabili